

Omgevingsanalyse Coronavirus

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 4 februari – 14:00 uur d.d. 5 februari

, DCo VWS | met input van RIVM, BZ, SZW

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
- Nederlanders in quarantaine - Nederlanders in China - Bedrijven met locaties in China - Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China	- Familie / vrienden van Nederlanders in quarantaine en in China - Werknemers / klanten van bedrijven die handelen met China	- Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. - Algemeen publiek.

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor het coronavirus blijft dinsdag en woensdag groot, al lijkt er een daling in te zitten. Diverse landelijke media onderhouden online nog altijd een liveblog, zoals [NU.nl](#).
- Naar aanleiding van de technische briefing in de Tweede Kamer koppen [AD](#) en gelieerde regionale kranten (zoals Gelderlander) dinsdagavond: "Mondkapje is geen realistische manier om coronavirus te dempen". Andere media nemen de invalshoek van het ANP over, met de kop: "Geen extra maatregelen om besmetting Belg met coronavirus".
- In de coronaberichtgeving van dinsdagavond richten EenVandaag, RTL Nieuws, NOS Journaal en Nieuwsuur zich voornamelijk op de besmetting van een Belg die zondag werd gerepatrieerd. In RTL Nieuws vertelt journaliste Anouk Eigenraam over haar reis en quarantaine en stelt Jaap van Dissel dat de Belgische besmetting geen gevolgen heeft voor de Nederlandse quarantaine.
- Nieuwsuur spreekt bovendien met de Chinese ambassadeur, die kritisch is op twee cartoons in de Nederlandse media en stelt dat het belangrijk is om discriminatie tegen te gaan.
- Woensdagochtend is er veel aandacht voor de situatie op het cruiseschip Diamond Princess. O.a. RTL Nieuws als NOS Journaal berichten in de ochtendjournalen dat bij 10 van de 3.700 passagiers besmetting is vastgesteld en dat gevreesd wordt voor een verdere stijging. Telegraaf spreekt met een Nederlands echtpaar dat vastzit op het schip. BZ bevestigt snel daarna dat er drie Nederlanders in quarantaine zitten op het cruiseschip, dat voor de Japanse kust ligt.
- In een fragment bij RTL Nieuws stelt WHO-baas Ghebreyesus dat er geen reden is voor paniek over het coronavirus: Meer dan 99% van de gevallen zijn in China, slechts 176 daarbuiten.
- AD plaatst vanochtend 3 pagina's aan Q&A's met de kop: 'Wat weten we over het coronavirus en moeten we ons al veel zorgen maken?'. Trouw gaat met hoogleraar virologie Marion Koopmans in op de vraag 'waarom we ons zo druk maken' en Telegraaf schrijft dat de Chinese autoriteiten de maatregelen verder verscherpen nu Chinezen massaal terugkeren van vakantie.
- Het organisatiecomité van de Olympische Spelen in Tokio maakt zich ernstig zorgen over de impact van de toenemende verspreiding van het coronavirus, stelt o.a. [NOS](#) woensdag.

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- In China zijn 490 mensen overleden door het virus en bijna 24.000 mensen besmet ([NU.nl](#)).

Besmettingen in de media

- Veel media-aandacht woensdag voor het cruiseschip Diamond Princess. Ten minste tien van de 3.700 passagiers van het cruiseschip, dat voor de Japanse kust ligt, zijn besmet met het nieuwe coronavirus. Alle passagiers zijn gecontroleerd op besmetting met 2019-nCoV (nieuw coronavirus), nadat duidelijk werd dat een man uit Hongkong ziek was geworden door het virus. Alle passagiers moeten ten minste veertien dagen langer in quarantaine blijven op het schip. Volgens media wordt gevreesd dat het aantal bevestigde besmettingen snel zal toenemen.
- Nederlands echtpaar dat meevaart meldt aan [Telegraaf](#) dat de paniek aan boord snel toeneemt.

- Het ministerie van BZ bevestigt woensdag dat er drie Nederlanders aan boord van het schip zijn. Er zijn geen aanwijzingen dat de Nederlanders besmet zijn met het virus ([NU.nl](#), [Volkskrant](#)).
- In Hongkong ligt ook een cruiseschip stil. De 1.800 passagiers worden in quarantaine gehouden en getest op het virus, nadat eerder drie opvarenden besmet bleken te zijn.

Beschrijving in media van het virus

- Het coronavirus lijkt veel minder gevaarlijk dan tot nu toe werd gedacht, zo wordt geconcludeerd op basis van de laatste cijfers. In Wuhan, het epicentrum van de ziekte, overleed een op de 23 geïnfecteerde patiënten. Maar voor heel China lag dat cijfer op 1 op de 50 en buiten China stierven nog veel minder besmette mensen, een op de 114. Ook de WHO denkt dat het oorspronkelijke sterftepercentage van twee op dit moment aan het dalen is ([Telegraaf](#)).
- Zwangere vrouwen die besmet zijn met het coronavirus kunnen dit doorgeven aan hun ongeboren kind. Dat zeggen artsen van het kinderziekenhuis in Wuhan ([Telegraaf](#)).
- [Telegraaf](#) schrijft woensdagmiddag over een 'significante doorbraak' in de ontwikkeling van een middel tegen het coronavirus. Britse wetenschappers hebben de 'normale ontwikkelingstijd' van een vaccin weten terug te brengen van 2 á 3 jaar naar slechts 14 dagen. De hoofdwetenschapper zegt dat het ontwikkelde vaccin al volgende week op dieren wordt getest en mogelijk in de zomer op mensen.

Politiek

- De [VVD](#) reageert op Twitter op de uitspraak van de Chinese ambassadeur in de Volkskrant over spotprenten: "Volgens de Chinese ambassadeur zou de Nederlandse overheid spotprenten over het coronavirus moeten 'bestrafen en voorkomen'. Het virus is vreselijk. En we zullen China helpen waar mogelijk. Maar spotprenten bestraffen? Nee. We leven in een vrij land."

Informatiebehoefte

RIVM

- Vragen die bij het RIVM telefonisch en per mail binnenkomen de afgelopen week gaan voornamelijk over het reisadvies, mensen die vanuit China naar Nederland komen, bezorgdheid om quarantaine van teruggekeerde Nederlanders, vragen over het bezoeken van evenementen, advies over mondkapjes en de beschikbaarheid van een zelftest. Het aantal dagelijkse telefoontjes ligt redelijk constant rond de 100, het aantal mails is afgenomen t.o.v. vorige week.
- Op social media was dinsdag 4 februari voor het RIVM de drukste dag tot nu toe. Veel vragen gaan over het Nederlandse quarantainebeleid. Ook zijn er vragen over het informeren van ouderenverzorgers en over het gebrek aan controles bij vluchten die vanuit China aankomen.

BZ

- Bij het meldpunt van ondernemersorganisatie voor de technologische industrie FME zijn tot nu toe dertien meldingen binnengekomen van bedrijven die een fabriek in China hebben. Evofenedex heeft nog geen meldingen binnengekregen (FD).

Gedrag (Nederland)

Evacuatie en quarantaine van Nederlanders uit Wuhan

- De media-aandacht rondom de Nederlandse quarantaine richt zich in deze periode voornamelijk op de besmetting van een Belg die op dezelfde vlucht zat. Meerdere media berichten dat er volgens Jaap van Dissel geen reden voor extra maatregelen in Nederland (ANP, o.a. [RD](#)).
- [RTL Nieuws](#) spreekt dinsdag met een Nederlander die in quarantaine zit in zijn eigen huis en met journaliste Anouk Eigenraam, die op een andere locatie dan haar eigen huis in quarantaine zit.
- Een Belg doet per video van zijn quarantaine-omstandigheden in België ([RTL Nieuws](#)).

Nederlandse samenleving

- Vanuit Nederland proberen Chinese gemeenschappen hun steentje bij te dragen. Zo'n 60 verschillende gemeenschappen hebben geld ingezameld en daarmee al een paar honderdduizend mondkapjes richting China verstuurd. Volgens Atom Zhou, van de ondernemersvereniging

Chinatown Den Haag, worden de mondkapjes verscheept en is er zelfs door één gemeenschap een vliegtuig gecharterd om de mondkapjes op bestemming te krijgen ([NOS](#)).

Economische gevolgen

- Het aantal Chinese toeristen dat dit jaar naar Nederland komt, valt waarschijnlijk een vijfde lager uit. Dat verwacht het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (ANP).

Gedrag (buitenland)

Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)

- Het hoofd van de WHO heeft alle gezondheidsministers met een brief opgeroepen om kennis en data over het coronavirus beter te delen. Ook schreef hij dat hij een team van internationale experts naar China zal sturen om de Chinese collega's daar te helpen ([NOS](#)).

Andere landen

- Terwijl twee chartervluchten naar de Verenigde Staten vertrekken vanuit China, kondigt Japan aan dat het land meer evacuatievluchten gaat organiseren. Landen zijn nog steeds druk bezig hun inwoners uit het epicentrum van de virusuitbraak te halen ([NU.nl](#)).
- Reizigers vanuit het Chinese vasteland moeten in Hongkong na aankomst verplicht veertien dagen in quarantaine. De Hongkongse leider Carrie Lam heeft dit woensdag bekendgemaakt. In de Chinese autonome regio zijn inmiddels 21 personen besmet met het coronavirus ([NU.nl](#)).

Luchtvaart

- Luchtvaartmaatschappij Cathay Pacific heeft personeel gevraagd om drie weken verlof te nemen vanwege het coronavirus.
- De Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen American Airlines en United Airlines vliegen voorlopig niet meer op Hongkong.
- Airbus heeft een productielijn in de Chinese stad Tianjin stilgelegd. De vliegtuigbouwer volgt daarmee voorschriften op van China om personeel zo veel mogelijk thuis te laten werken (ANP).

Economische gevolgen en maatregelen internationale bedrijven

- Adidas sluit een "aanzienlijk deel" van zijn winkels in China.

Betekenisgeving

Discriminatie

- Er zijn maar weinig reacties (minder dan honderd in 24 uur) op social media die verband houden met discriminatie als gevolg van het coronavirus. De meeste opmerking gaan over eetgewoonten en hygiëne van Chinezen. Er zijn ook wat relativerende opmerkingen: 'De Nederlandse chinezen hebben geen schuld aan wat er in China is gebeurd en kunnen er niets aan doen'. Amnesty International roert zich in de discussie en verspreid via Twitter een statement dat het coronavirus geen 'vrijbrief' mag zijn voor discriminatie van Chinezen wereldwijd.

China ontevreden over spotprenten

- Net als eerder in de Volkskrant spreekt de Chinese ambassadeur zich bij Nieuwsuur kritisch uit over twee spotprenten over China in de Nederlandse media. Volgens de ambassadeur is het belangrijk om discriminatie tegen te gaan.
- Enkele burgers roepen minister Blok op Twitter op de Chinese ambassadeurs op het matje te roepen vanwege zijn waarschuwing over de spotprenten. Verder wordt BZ niet aangesproken op social media.

Evacuatie en quarantaine van Nederlanders uit Wuhan

- Nederlanders op Twitter blijven het onverstandig noemen om mogelijk besmette landgenoten te repatriëren. Het volume van berichten met deze strekking neemt wel af.